

Tee-ehitus: vähem ehitust, rohkem remonti

13.10.2014, Äripäev

Äripäeva tee-ehitusfirmade TOPi jõudnud ettevõtete sõnul iseloomustavad tänavust aastat paus Euroopa Liidu rahastamises, ebakindlus edasises rahastamises ning väga madalad hankepakkumiste hinnad.

Lemminkäinen Eesti ASi juhatuse esimees **Sven Pertens** tõi neile nimetatud märksõnadele lisaks veel segadused normdokumentide tõlgendamisel ja üsna aktiivse konkurendijärelevalve. “Tee-ehituse mahud on jäänud eelmise aastaga võrreldes samasse suurusjärku. Kuna riik on uusehituste asemel asunud rohkem tegelema teede säilitusremondiga, on objekte varasemate aastatega võrreldes rohkem ning need on varasemast rahalises mõttes väiksemamahulised.”

Järgmise, 2015. aasta kujundamisel on määrava tähtsusega Eesti riigi teehoiu rahastamisotsused, sest teeseaduse muutmise järel ei sõltu teehoiu investeringute suurus enam mootorikütuste aktsiisi laekumisest ning riigivõimul on teehoiu rahastamisel vabad käed.

“Jääb üle loota, et koalitsioonipartneritel jätkub tarkust mõelda vähemalt keskpikas perspektiivis ja teehoidu suunatavat raha mitte liigselt kärpida. Palju sõltub ka Eesti riigi võimekusest võtta kasutusele Euroopa Liidu uue eelarveperioodi toetusi,” ütles Pertens.

Kulud kontrolli alla. Börsil noteeritud Lemminkäineni kontserni kuuluva Lemminkäinen Eesti ASi 2014. aasta tulem Pertensi sõnul paraneb eelmise aastaga võrreldes ning ta lisas, et käive jääb mullusele tasemele. Ettevõtte tegevuse efektiivsemaks muutmine ja kulude kokkuvõid on juhi kinnitusele viimastel aastatel tähelepanu all ning selle tulemusena loodetakse ka tuleval aastal teehoiuturul konkurentsivõimeline olla.

Tee-ehitusfirmade TOPis kõige paremat rentaablust näidanud **Teed ja Trassid OÜ** tegevjuht **Indrek Pukk** rääkis, et tänavu on eelmise aastaga võrreldes vähem tööd ning kuna nad tegelevad peamiselt pörkepiirde paigaldamisega, sõltub töö hulk sellest, palju tuleb aastast suuri tee-ehitusobjekte.

Millised võiksid aasta kokkuvõttes majandusnumbrid tulla, seda Pukk ei öelnud. “See sõltub paljudest asjadest, aga kindlasti ei lähe nii hästi kui eelmisel aastal, sest siis oli palju tööd ja palju õnne,” lisas ta. Kuna suur osa teede-ehitusest rahastatakse eurorahadest ning nende jagamises on olnud väike paus, ongi olukord selline, et kui mõni suur objekt veel sel aastal valmis saab ja Teede ja Trasside OÜ-le tööd jagub, tuleb enam-vähem aasta, kommenteeris tegevjuht.

Maden Grupil läheb hästi. Asfalteerimistöodega tegeleva **Maden Grupp OÜ** juhatuse liige **Raimond Julle** ütles, et neil läheb hästi. Täpsetest majandusnumbritest ta rääkida ei soovinud. “Ei lenda kõrgelt, aga meie jaoks on tulemus hea. Näeme jooksvalt, et töötame positiivselt,” ütles ta ning kinnitas, et 2014. aasta käibe- ja kasuminumbrisse süvenetakse tuleva aasta alguses.

Järgmise aasta plaanide kohta arvas Maden Grupi juhatuse liige, et peamiselt vaadatakse suuremat pilti. “Järgmisel aastal tulevad taas toetusrahad infrastruktuuri arendusse, mis

tähendab, et suurettevõtted on jälle tegevuses ja see tähendab rohkem väiksemaid töid meile.” Julle märkis, et Maden Grupp hoiab kulud madalal ning loob endale sellega mõnusa äraolemise. Kulusid võimaldab all hoida laenude ja liisingute puudumine. “Töötame ainult oma vahenditest ja see annab meile suure edu paljude ees.”

Peamiselt maaparandustöödega tegeleva Paimre OÜ juhatuse liikme Raido Paimre sõnul võiks alati paremini minna ning viimaste aastate võrdluses on ettevõtte käsi igal järgneval aastal eelmisest veidi kehvemini käinud. “Võid küll ise suuremaks minna, aga kasum läheb iga aastaga väiksemaks, kokkuvõttes teenid vähem,” rääkis ta ning lisas, et sellist tööd, mis ära tasuks, on järjest raskem saada.

Järgmise aasta plaanid on Paimrel veel lahtised. “Hindade järgi vaadates on turg langenud ja läheb järjest halvemaks. Osaleme iga päev hangetel, aga alla omahinna me tegema ei hakka,” ütles ta. Raido Paimre sõnul võidetakse praegu väga suur osa objekte pakkumustega alla omahinna.

Üks küsimus

Milliste tulemustega prognoosite lõpetada selle aasta ja milline saab olema tee-ehitusturg tuleval aastal?

Valev Kuusemäe, insener-tehniliste konsultatsioonide ja uuringutega tegeleva **AS Teede Tehnokeskus** juhataja

AS Teede Tehnokeskus on planeerinud 2014. aasta majandustulemi eesmärgiks müügitulu 2,3 mln eurot ja kasumiks 66 000 eurot. Täna seis näitab, et need on täidetavad ülesanded vaatamata sellele, et ettevõtte on lõpetanud ühe peamistest tegevusaladest – projekteerimise. Täpsem aasta tulemuse prognoos selgub oktoobri lõpuks. AS Teede Tehnokeskus on inseneriteenuseid pakkuv ettevõtte ja 2015. aasta plaanid on oluliselt mõjutatud maanteeameti ja teedehitusettevõtete 2015. aastal realiseeritavatest tegevustest. Täna ei ole nende prognoosid olulist kasvu sisaldavad.

Meelis Adler, teede ja platside ehituse ning asfalteerimistöödega tegeleva **Roadler OÜ** tegevjuht:

Kokkuvõttes aga tuleb aasta 2014 Roadlerile rahuldav. Meeskond on tubli. Uuendasime oma laotamistehnikat, täienes masinarent ning oleme laotanud juba üle 20 000 tonni segu, aga kuu-kaks on veel minna. Aastalt 2015 erilisi üllatusi oodata ei oska. Arvame, et ehitusmaht jääb samadesse piiridesse nagu sel aastal. Siiralt loodame, et maanteeamet saab lõpuks selgusele, kuidas viiakse edaspidi läbi ehitushankeid, milliseks kujunevad üheselt mõistetavad ehitusnormid ning mis saab järelevalvest, sest praegusel kujul see enam edasi kesta ei saa!

Mikk Paloots, teede projekteerimise ja teeprojektide ekspertiisiga tegeleva **Teedeprojekt OÜ** üks omanik ja projektijuht:

Tegutseme küll tee-ehituse valdkonnas, aga oleme seal ainult projekteerimisteenuse pakkujad ja meid ehitajatega võrrelda päris korrektne ei ole. 2014. aastat oleme lõpetamas kerge kasumiga ja kuigi järgmise aasta tööde portfelli on veel täitmata, loodame vähemalt sama tulemust korrata ka järgmisel aastal.

Kolme trendiga üleminekuasta

2014. ehk ülemineku aastat iseloomustasid **Teedeklastri projektijuhi Märt Puusti** sõnul kolm peamist trendi: teetööde muutuv iseloom, tellijate ootus ja kontroll ning ettevõtetes kulude kärpimist kaasa toov rahastamine.

Millised on trendid ja olukord teede-ehituses aastal 2014?

2014. aastat võib mitmes mõttes pidada ülemineku aastaks. Esiteks on teetööde iseloom muutumas ja sellega tuleb kohaneda ka ettevõtetel. Suuremad teetööde tellijad on võtnud suuna uusehitustelt teedevõrgu säilitamisele. Kasvanud on teede säilitustööde mahud, rohkem tellitakse katete taastusremonti ja pindamist, samas vähenevad üldehituse iseloomuga tööd, näiteks betooni- ja mullatööde mahud.

Teiseks on tellijate ootused ja kvaliteedikontroll kasvanud. Vastu on võetud uus kvaliteedimäärus ja uuendatakse seniseid normdokumente. Nõudlikkus nii ehitaja kui ka järelevalve suhtes on kasvanud ja töö tegijatel on kohati raskusi sobivate materjalide leidmisega. Kuigi ehituskulud on sellega seoses kasvanud, avaldab see pikemas perspektiivis positiivset mõju teede vastupidavusele ja loob soodsa pinnase innovatsiooniks ning uute lahenduste otsimiseks. Hea, et järjest enam võtab riik ettevõtjaid kuulda normatiivbaasi uuendamisel, mis aitab saavutada tasakaalu vajalike ja mõistlike nõuete vahel.

Kolmandaks ja kõige rohkem ebakindlust tekitavaks arenguks on põhimõttelised muudatused teede rahastamises. Viimasel kümnel aastal on Euroopa Liidu toetuste tõttu langenud fookus riigi põhimaanteedele. Tugi- ja kõrvalmaanteed ning kohalikud teed on alarahastatud ja heal juhul on suudetud neid hoida sõidetavana, kuid mitte enam. Kevadine otsus siduda teede rahastamine lahti mootorkütuse aktsiisi laekumise prognoosist ja samuti teede rahastamise vähendamine 2015. aastal 25 miljoni euro võrra seab nii teede omanikud kui ka ettevõtted tõsiste valikute ette, eeskätt, mille või kelle arvel kulusid vähendada. Oluline on seejuures, et selline mõõn ei kestaks kaua ja riik suudaks kiirelt kasutusele võtta uue Euroopa Liidu eelarveperioodi teedele suunatavad toetused.

Mida prognoosivate sektorite tulevaks, 2015. aastaks?

Rahastamise vähenemine ja nõudlikkuse kasv vähendavad kindlasti tööde mahtu ja tõstavad ühikhinda. Kuna ettevõtteid pole turul vähemaks jäänud, pigem vastupidi, on konkurents järjest tihedam, kasvab hinnasurve ja tuleb olla valmis hankevalduste kasvuks. Suureneb ka järelevalve konkurentide üle, mis tekitab lisapingeid.

Maanteeamet suurema tellijana suurendab nõudlikkust kvaliteedi osas veelgi, millega tuleb arvestada pakkumuste tegemisel, et mitte liigseid riske võtta, mis võib väiksematele ettevõtetele ka kergesti saatuslikuks saada.

Kuidas on läinud Teedeklastril?

Möödunud pooleteisele aastale tagasi vaadates võime rahul olla eeskätt ettevõtete ja asutuste tihenemise koostööga, mille tulemusel on paranenud arusaam ühisprobleemidest ja nende lahendamise võimalustest. Klastri liikmete töörühmad on käivitunud uuringuid ja arendustegevusi, milles näeme kasu ja arenguhüpet kogu teedevaldkonnale. Näiteks on käivitatud uuringud ettevõtete ekspordivõimekuse suurendamiseks, tööjõu kompetentside

arendamiseks, samuti uute tehnoloogiate rakendamiseks, märksõnadeks on BIM, ITS, asfaldi paigaldamise tehnoloogiad, madala survetugevusega betooni kasutamine, puitsildade seisukorra analüüs ja uued lahendused jne.

Lugu ilmus 14. oktoobri kuukirjas Ehitus.

<http://www.aripaev.ee/uudised/2014/10/13/tee-ehitus-fookus-taastamisel-uusi-suurprojekte-vahe>